

Förstudie av representation och sponsring

Rapport

Avesta kommun

KPMG AB

2020-02-11

Antal sidor 10

Avesta kommun
Förstudie av representation och sponsring

2020-02-11

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	2
2	Bakgrund	3
2.1	Syfte, frågeställning och avgränsning	3
2.2	Revisionskriterier	4
2.3	Metod	4
3	Resultat av förstudie	4
3.1	Representation	4
3.2	Sponsring	6
3.3	Korruption, mutor och jäv	8
3.4	Internkontroll	9
4	Svar på frågeställningar	10

1 Sammanfattning

Vi har av Avesta kommuns förtroendevalda revisorer och lekmannarevisorer fått i uppdrag genomföra en förstudie avseende Avesta kommuns och de kommunala bolagen Gamla Byn ABs, Avesta Vatten och Avfall AB:s samt Avesta Industristad AB:s rutiner för representation och sponsring. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2019.

Förstudien syftar till att övergripande kartlägga Avesta kommunkoncerns hantering av representation och sponsring.

Kommunfullmäktige har fastställt regler för extern och intern representation. Reglerna omfattar framför allt förhållningssätt rörande servering av alkohol. I kommunens ekonomihandbok finns instruktioner om hur representation ska redovisas. Bolagen har tillgång till samma instruktioner i kommunens ekonomihandbok.

Vidare innehåller kommunens ekonomihandbok information om vilka momsavdrag som kan göras i samband med representation. Bolagen har tillgång till kommunens ekonomihandbok samt uppger att de ska följa Skatteverkets regler.

Avesta kommun använder inte sponsring som begrepp utan använder sig istället för marknadsföring/marknadsföringsavtal. Av intervjuer framgår att syftet med detta är att det ska vara tydligt att det ska finnas motprestationer från föreningar som kommunen har avtal med samt att det är en del i kommunens marknadsföring. Det finns riktlinjer för tecknande av marknadsföringsavtal men det saknas riktlinjer eller instruktioner för hur sponsrings-/marknadsföringsmedel ska fördelas. Av riktlinjen för marknadsföringsavtal framgår att avtal ska utvärderas innan eventuell förlängning. Det saknas rutiner för hur en utvärdering eller uppföljning av sponsring/marknadsföringsavtal ska genomföras.

Det finns kommunkoncernövergripande riktlinjer för hur man ska arbeta för att förhindra korruption, mutor och jäv. Kommunkoncernen har även sedan 12 december 2019 en visseblåsarfunktion genom vilken medarbetare kan anmäla allvarliga missförhållanden.

Det har inte funnits någon kontroll gällande representation och/eller sponsring i kommunstyrelsens eller bolagens internkontrollplaner åren 2018 eller 2019.

2 Bakgrund

Vi har av Avesta kommuns förtroendevalda revisorer och lekmannarevisorer fått i uppdrag genomföra en förstudie avseende Avesta kommuns och de kommunala bolagen Gamla Byn ABs, Avesta Vatten och Avfall AB:s samt Avesta Industristad AB:s rutiner för representation och sponsring. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2019.

Med representation avses här tillfällen då personer i kommunen avger eller tar emot uppskattningar i olika former. Representation konkretiseras oftast genom gemensamma måltider och överlämnande av gåvor. Intern representation riktas mot egen personal och har vanligtvis som syfte att öka trivseln och underbygga en god arbetssituation. Om representationen är extern har den ett samband med bolagens verksamhet och syftar till att inleda eller utveckla viktiga förbindelser med part utanför bolaget.

Sponsring innebär ett avtal till ömsesidig nytta mellan två eller flera parter, där den ena parten förbinder sig att lämna ersättning i form av kontanta medel, varor och/eller tjänster och den andra parten som motprestation tillhandahåller exempelvis exponering av företagsnamn, varumärke eller varor och tjänster till nytta för sponsorn i dennes verksamhet.

Felaktigheter rörande hantering av representation och sponsring kan leda till att allmänna medel används felaktigt samt leda till minskat förtroende hos allmänheten.

Med anledning av ovanstående har kommunens revisorer beslutat att genomföra en förstudie av kommunkoncernens rutiner avseende representation och sponsring.

2.1 Syfte, frågeställning och avgränsning

Förstudien syftar till att övergripande kartlägga Avesta kommunkoncerns hantering av representation och sponsring.

Förstudien ska besvara följande frågor:

- Finns det styrande dokument som redovisar hur kommunen och bolagen förhåller sig till och skall tillämpa möjligheten till representation?
- Följer kommunen och bolagens styrande dokument Skatteverkets regelverk?
- Hur stor är den årliga kostnaden för representation?
- Finns riktlinjer för fördelning av sponsringsmedel?
- Finns rutiner för uppföljning av sponsring?
- Finns riktlinjer rörande korrupktion, mutor och jäv?
- Har kontroll av representation och/eller sponsring funnits med i internkontrollplanen för 2018? Har de internkontrollåtgärder som i så fall varit kopplade till dessa utförts? Vad har rapporterats och åtgärdats?

Granskningen omfattar kommunstyrelsen, bolagsstyrelserna för Gamla Byn AB, Avesta Vatten och Avfall AB samt Avesta Industristad AB. Granskningen omfattar verksamhet under år 2019.

2.2 Revisionskriterier

Vi har bedömt om rutinerna uppfyller

- Kommunallagen 6 kap § 6
- Gällande lagar och rekommendationer avseende
- Tillämpbara interna regelverk och policys

2.3 Metod

Förstudien har genomförts genom dokumentstudier och intervjuer/avstämningar med berörda tjänstepersoner inom kommunkoncernen.

Förstudien har faktakontrollerats av de personer inom kommunkoncernen som lämnat uppgifter till rapporten.

3 Resultat av förstudie

3.1 Representation

3.1.1 Styrdokument för representation

Avesta kommun har upprättat en policy som beskriver kommunens interna och externa regler gällande servering av alkoholhaltiga drycker under representation. Reglerna fastställdes i maj 2004 och gäller tillsvidare. Reglerna gäller för ledamöter i styrelser, kommunstyrelse, kommunfullmäktige, bolagens styrelse samt kommunens och bolagens anställda. Av reglerna framgår att representation med alkohol ska godkännas av kommunfullmäktiges ordförande med kommunstyrelsens ordförande som ersättare.

Kommunen har på sitt intranät en ekonomihandbok som beskriver reglerna för representation i kommunen. Här beskrivs att som externrepresentation avses normal gästfrihet i form av värdskap, som är riktad mot externa intressenter och som har ett direkt samband med kommunens verksamhet. Hit räknas jubileum, invigningar, möten i PR-syfte, affärsförhandlingar och andra förhandlingar. Till internrepresentation räknas:

- Personalfester
- Interna kurser (dvs. kurser som anordnas av någon verksamhet inom kommunen)
- Informationsmöten då arbetsgivaren samlar hela personalen och håller någon enstaka och viktig information
- Planeringskonferenser (t.ex. organisationsförändringar, personalfrågor)

I ekonomihandboken beskrivs även reglerna för moms gällande representation, samt vad som räknas som en *arbetslunch*. All representation ska styrkas med kvitto eller faktura och kompletteras med syfte och deltagarförteckning med namn och

organisation som personerna representerar. Kvittot med alla uppgifter lämnas till fakturaansvarig eller redovisningsenheten och sammanfogas sedan med fakturan.

Av bilaga till Avesta Vatten och Avfall ABs ägardirektiv framgår vilka av kommunens policys regler och riktlinjer som ska gälla för bolaget, här ingår kommunens policy för intern och extern representation. Bolaget har inte tagit fram särskilda instruktioner för representation utöver kommunens policy. Kommunens ekonomihandbok är dock tillgänglig för bolagen som även använder sig av kommunens redovisningssystem och anlitar kommunens redovisningsavdelning för stora delar av redovisningen. Av intervju framgår att det är ett fåtal medarbetare som har möjlighet till representation och att dessa vet vilka regler som gäller samt hur representation ska redovisas. Det framgår även att dessa medarbetare ofta stämmer av representationskostnader med VD.

Av intervju framgår att Gamla Byn AB och Avesta Industristad AB omfattas av kommunens policy för intern och extern representation. Bolaget har inte tagit fram några instruktioner för representation utöver kommunens policy utan följer enligt uppgift Skatteverkets regler. Det framgår även att det är ett fåtal personer inom bolaget som har möjlighet till representation.

3.1.2 Kostnader för representation

Nedan visar en tabell kommunen och bolagens kostnader för representation under 2018 samt under 2019.

Representation (kr)	2018		2019	
	Intern	Extern	Intern	Extern
Kommunen	284 824	80 300	263 607	102 689
Avesta Vatten och Avfall AB	8 444	1 934	2 449	1 756
Gamla Byn AB	32 762	4 485	54 880	19 857
Avesta Industristad AB	-	-	-	-

Avesta Industristad AB har enligt uppgift inte några kostnader för representation då bolaget inte har någon egen personal.

Kommentar

Avesta kommunkoncern har en policy som beskriver hur kommunen och bolagen ska förhålla sig till möjligheten till representation. Policyn är kortfattad och beskriver framför allt regler rörande servering av alkohol i samband med representation. Vi anser även att policyn bör ses över och tas upp för beslut i kommunfullmäktige igen då den senast antogs år 2004.

Kommunens ekonomihandbok ger ytterligare instruktioner om tillämpningen av policyn för kommunens anställda. Motsvarande instruktioner saknas hos bolagen.

Kommunens ekonomihandbok innehåller information rörande momsavdrag som överensstämmer med Skatteverkets regler. Det finns rätt förutsättningar för att Skatteverkets regler följs. Bolagen har inga särskilda instruktioner utöver kommunens policy men har tillgång till kommunens ekonomihandbok och följer enligt uppgift Skatteverkets regler.

Vi kan inte uttala oss om ifall Skatteverkets regler följs i praktiken då det skulle kräva en mer omfattande granskning än vad som ryms inom denna förstudie.

3.2 Sponsring

3.2.1 Styrdokument sponsring-/marknadsföringsavtal

Avesta kommun använder inte sponsring som begrepp utan använder sig istället för marknadsföring/marknadsföringsavtal. Av intervjuer framgår att syftet med detta är att det ska vara tydligt att det ska finnas motprestationer från föreningar som kommunen har avtal med samt att det är en del i kommunens marknadsföring.

Kommunen har upprättat riktlinjer för marknadsföringsavtal som gäller för hela kommunkoncernen. Av dessa riktlinjer framgår det att syftet med att marknadsföra genom dessa avtal är att exponera och sprida kunskap om kommunen och dess koncern. Avtalet ska ge ett mervärde till Avesta kommun genom ett stärkt varumärke. Ansvar och övergripande bestämmelser presenteras likt följande:

- Marknadsföringsverksamheten ska ingå i kommunikationsplan för aktuell verksamhet/projekt. Förvaltningschef har kommunikationsansvaret.
- Det ska råda rimlig proportion mellan marknadsföringsbeloppet och motprestationen.
- Marknadsföringssamarbetet ska präglas av öppenhet och kunna granskas av allmänheten utan risk för bristande tilltro.
- Utvärdering av samarbetet ska ske innan ett eventuellt beslut om förlängning av avtalet fattas.
- Avesta kommun ska förbehålla sig rätten att i varje enskilt fall avböja eller avbryta ett marknadsföringssamarbete av etiska skäl eller andra skäl som innebär att Avesta kommuns varumärke inte stärks.

Kommunen ställer krav att de marknadsföringsavtal som skapas ska vara skriftliga. Det skriftliga avtalet ska innehålla syfte, omfattning samt parternas åläggande mot varandra. Av riktlinjerna framgår att det ska finnas en avtalsmall för marknadsföringsavtal som ska användas, vid intervjuer framgår att sådan mall inte finns.

Det har inte tagits fram riktlinjer eller kriterier för hur fördelning av sponsrings-/marknadsföringsmedel ska fördelas. Av intervjuer framgår att det är

kommunstyrelsen beslutar om att teckna marknadsföringsavtal. En avvägning sker från fall till fall rörande om kommunen ska ingå avtal med en förening eller ej.

Avesta Vatten och Avfall AB har enligt uppgift ett samarbete men en stiftelse, stiftelsen Städa Sverige. Marknadsföringsavtal mellan bolaget och stiftelsen har inte tagits fram. Bolaget har inte tagit fram riktlinjer för hur sponsrings-/marknadsföringsmedel fördelas. Av intervju framgår att bolaget som inofficiell regel avslår samtliga förfrågningar om sponsring som inkommer. Samarbetet med stiftelsen Städa Sverige har ingåtts då stiftelsens verksamhet går i linje med bolagets uppdrag att minska nedskräpning samt informationsansvaret rörande hantering och sortering av avfall. Beslut om samarbete har fattats av VD.

Gamla Byn AB sponsrar en bordtennisförening, enligt uppgift uppgår sponsringen till 3000 kr/år. Bolaget har inte skrivit marknadsföringsavtal med föreningen. Vid intervju har det framkommit att de motprestationer som föreningen åtagit sig framgår av fakturaspecifikationen till bolagen. Beslutet om att sponsra föreningen fattades av bolagets VD. Bolaget har inte tagit fram riktlinjer för hur sponsrings-/marknadsföringsmedel fördelas. Vid intervjuer framgår bolaget är väldigt försiktig med att ingå sponsring-/marknadsföringsavtal och att en avvägning görs från fall till fall när bolaget mottar förfrågningar om sponsring.

Avesta Industristad AB är medfinansier till kommunens marknadsföringsavtal med Gasarna Speedway Klubb (Masarna). Ett marknadsföringsavtal har skrivits mellan föreningen och kommunkoncernen Avesta kommun, vilket inkluderar bolagen. Beslutet om bolagets medfinansiering av avtalet fattades av kommunstyrelsen (2017-12-21 samt 2018-01-22).

3.2.2 Uppföljning av sponsring/marknadsföringsavtal

I de riktlinjer som finns för marknadsföringsavtal i Avesta kommun framkommer det att avtalet ska utvärderas innan en möjlig förlängning äger rum. Vi har även tagit del av ett avtal från 2012 där krav på uppföljning framgår under rubriken "Redovisningskrav". Dock finns det inte några riktlinjer för hur denna uppföljning ska gå till. Av intervjuer framgår att uppföljning sker utifrån vad som beslutats i avtalet, normalt sker uppföljningen i samband med säsongsavslutning. Kommunens näringslivskontor ansvarar enligt uppgift för uppföljningen. Uppföljningen sker ofta genom en muntlig redogörelse vid ett möte mellan representanter från föreningen, kommunledningen och näringslivskontoret. Vid behov genomförs mer ingående uppföljningar, då begärs underlag in från föreningen.

Under 2019 har en mer ingående uppföljning skett av kommunens marknadsföringsavtal med Gasarna Speedway Klubb (Masarna). Vi har för den här förstudien tagit del av kommunkansliets skrivelse rörande utvärderingen av avtalet (2019-10-30) samt en utvärdering av Avesta kommuns mediaexponering under 2019¹. Av kommunkansliets skrivelse framgår att utvärderingen har genomförts genom:

---

¹ Utvärderingen av Avesta kommuns mediaexponering under 2019 genomfördes av Uppsala Mediabyrå AB.

1. Uppföljningsmöten. Tre uppföljningsmöten har genomförts under 2019 mellan representanter från föreningen och kommunen.
2. Avstämning av avtalets genomförande.
3. Utvärdering av Avesta kommuns mediaexponering under 2019.

Utöver ovanstående punkter framgår av skrivelsen att kommunen även granskat föreningens och bolagets ekonomi.

Avesta Vatten och Avfall AB har inte genomfört någon uppföljning av samarbetet med stiftelsen Städa Sverige. VD mottar informationsbrev om stiftelsens samlade verksamhet men ingen uppföljning sker av samarbetet mellan stiftelsen och bolaget.

Gamla Byn AB har inte tagit fram rutiner för uppföljning av sponsring. Av intervju framgår att bolagets bostadssociala samordnare följer upp att de aktiviteter som förenings åtagit sig att genomföra görs, men det sker inte någon systematisk uppföljning. Samordnaren återrapporterar till VD, återrapporteringen dokumenteras inte.

Kommentar

Vi kan konstatera att Avesta kommunkoncern har riktlinjer för marknadsföringsavtal där syftet med tecknande av avtal beskrivs. Vi anser att det är anmärkningsvärt att det inte finns några riktlinjer eller kriterier för hur sponsring-/marknadsföringsmedel ska fördelas, t.ex. fördelning mellan föreningar med olika inriktningar, elitidrott, ungdomsföreningar, breda arrangemang samt utifrån jämställdhets- och jämlikhetsperspektiv.

Riktlinjen omfattar kommunkoncernen men vi kan konstatera att bolagen som är inkluderade i förstudien inte har tecknad marknadsföringsavtal i enlighet med riktlinjen.

Av riktlinjen framgår att utvärdering ska ske innan ett beslut om eventuell förlängning. Det finns dock inga rutiner eller instruktioner som beskriver hur en utvärdering eller uppföljning av avtalen ska genomföras.

3.3 Korruption, mutor och jäv

Kommunfullmäktige fastställde 2018-09-28 kommunens policy mot korruption, mutor och jäv. I policydokument framhävs vikten av att arbetet präglas av delaktighet, ansvar, respekt och transparens. Medarbetare/förtroendevalda ska vara medvetna om att de har ett särskilt ansvar att bedriva arbete utifrån saklighet och opartiskhet. Policyn gäller för hela Avesta kommunkoncern.

Avesta kommunkoncern har nyligen inrättat en visselblåsarfunktion som varit i bruk sedan 12 december 2019. Funktionen är en rapporteringskanal som syftar till att medarbetare i kommunen och de kommunala bolagen ska kunna anmäla allvarliga missförhållanden begångna av personer i ledande ställning. Anmälan kan göras via e-post, e-tjänst eller via en QR-kod. Anmälningar som görs via e-tjänst eller QR-kod är anonyma. Inkomna anmälningar hanteras av en intern utredningsgrupp. Vid behov anlitar utredningsgruppen utomstående experter eller oberoende utredare för att utreda

en anmälan. Information om visselblåsarfunktionen finns tillgänglig på kommunkoncernens intranät.

Inom kommunen får samtliga nyanställda samt nya chefer information om kommunens policy. Misstanke om korruption, mutor eller jäv anmäls till närmaste chef alternativt nästa chefsled om det är närmaste chef som anmälan gäller. I och med att visselblåsarfunktionen inrättas kan anmälan även göras genom denna.

Avesta Vatten och Avfall omfattas av kommunens policy mot korruption, mutor och jäv. Av intervjuer framgår att medarbetarna känner till policyn och visselblåsarfunktionen. Det sker inte något aktivt arbete i bolaget för att hålla policyn levande då det inte har upplevts finnas behov för det. Personalen vänder sig, enligt intervju, ofta till VD rörande frågor som de är osäkra på hur de ska hantera. Det finns inte någon instruktion eller rutin för hur eller till vem misstankar om korruption/mutor/jäv ska anmälas. Av intervju framgår att det inte har förekommit misstankar men om det skulle göra det skulle medarbetare troligen vända sig till VD.

Gamla Byn AB och Avesta Industristad AB omfattas av kommunens policy mot korruption, mutor och jäv. Av intervjuer framgår att medarbetarna är informerade om policyn. Det upplevs inte vara ett riskområde inom bolaget. Det finns inte någon instruktion eller rutin för hur eller till vem misstankar om korruption/mutor/jäv ska anmälas. Av intervju framgår att medarbetare ska vända sig till närmsta chef vid misstanke eller nästa person i chefsledet om misstanken gäller närmsta chef.

Kommentar

Det finns en policy som omfattar kommunen och de kommunala bolagen. Numer finns en visselblåsarfunktion som det går att anmäla missförhållanden till.

Vi kan dock konstatera att det saknas instruktioner om hur och till vem misstankar om korruption, mutor eller jäv. Av intervjuer framgår att medarbetare förväntas vända sig till närmaste chef.

3.4 Internkontroll

Av kommunstyrelsens internkontrollplaner för år 2018 och 2019 framgår inte att det genomförts några kontroller rörande representation eller sponsring/marknadsföringsavtal.

Av Avesta Vatten och Avfall ABs interkontrollplaner för år 2018 och 2019 framgår inte att det genomförts några kontroller rörande representation eller sponsring/marknadsföringsavtal.

Av Gamla Byn ABs internkontrollplan för år 2018 framgår inte att det genomförts några kontroller rörande representation eller sponsring/marknadsföringsavtal. Vi har i den här granskningen inte tagit del av någon internkontrollplan för år 2019. Av intervjuer framgår att det saknas internkontrollplan för 2019.

Vi har inte tagit del av några internkontrollplaner från Avesta Industristad AB.

Kommentar

Kontroll av representation och/eller sponsring har inte inkluderats i kommunstyrelsens eller bolagens internkontrollplaner för åren 2018 eller 2019.

4 Svar på frågeställningar

Finns det styrande dokument som redovisar hur kommunen och bolagen förhåller sig till och skall tillämpa möjligheten till representation?

Kommunfullmäktige har fastställt regler för extern och intern representation. Reglerna omfattar framför allt förhållningssätt rörande servering av alkohol.

I kommunens ekonomihandbok finns instruktioner om hur representation ska redovisas. Bolagen har tillgång till kommunens ekonomihandbok.

Följer kommunen och bolagens styrande dokument Skatteverkets regelverk?

I kommunens ekonomihandbok redogörs för vilka momsavdrag som kan göras i samband med representation. Bolagen har tillgång till kommunens ekonomihandbok och uppger själva att de ska följa Skatteverkets regler.

Hur stor är den årliga kostnaden för representation?

Se tabellen under avsnitt 3.2.2

Finns riktlinjer för fördelning av sponsringsmedel?

Det finns riktlinjer för tecknande av marknadsföringsavtal men saknas riktlinjer eller instruktioner för hur sponsrings-/marknadsföringsmedel ska fördelas.

Finns rutiner för uppföljning av sponsring?

Av riktlinjen för marknadsföringsavtal framgår att avtal ska utvärderas innan eventuell förlängning. Det saknas rutiner för hur en utvärdering eller uppföljning av sponsring/marknadsföringsavtal ska genomföras.

Finns riktlinjer rörande korruption, mutor och jäv?

Det finns kommunkoncernövergripande riktlinjer för hur man ska arbeta för att förhindra korruption, mutor och jäv.

Har kontroll av representation och/eller sponsring funnits med i internkontrollplanen för 2018? Har de internkontrollåtgärder som i så fall varit kopplade till dessa utförts? Vad har rapporterats och åtgärdats?

Det har inte funnits någon kontroll gällande representation och/eller sponsring i kommunstyrelsens eller bolagens internkontrollplaner åren 2018 eller 2019.

Avesta kommun
Förstudie av representation och sponsring

2020-02-11

Datum som ovan

KPMG AB

Sara Linge
Certifierad kommunal revisor

Lovisa Jansson
Kommunal revisor

Detta dokument har upprättats enbart för i dokumentet angiven uppdragsgivare och är baserat på det särskilda uppdrag som är avtalat mellan KPMG AB och uppdragsgivaren. KPMG AB tar inte ansvar för om andra än uppdragsgivaren använder dokumentet och informationen i dokumentet. Informationen i dokumentet kan bara garanteras vara aktuell vid tidpunkten för publicerandet av detta dokument. Huruvida detta dokument ska anses vara allmän handling hos mottagaren regleras i offentlighets- och sekretesslagen samt i tryckfrihetsförordningen.